

BEZORGEN

Voorzitter van de Tweede Kamer der
Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA Den Haag

Lange Voorhout 8
Postbus 20015
2500 EA Den Haag
T 070-3424344
E voorlichting@rekenkamer.nl
W www.rekenkamer.nl

DATUM 26 november 2018

BETREFT positie presidenten van nationale rekenkamers van de EU en de Europese Rekenkamer over tekortkomingen in verantwoording over toezicht op banken.

Geachte mevrouw Arib,

Op 27 september 2017 publiceerden wij het rapport *Toezicht op banken in Nederland; Uitvoering prudentieel toezicht op middelgrote en kleine banken door DNB*.¹ Hierin deden wij onder andere verslag van ons onderzoek naar de wijze waarop DNB het toezicht op de financiële soliditeit van middelgrote en kleine banken in Nederland in de praktijk uitvoert. Op 14 december 2017 publiceerden wij met de rekenkamers van Oostenrijk, Cyprus, Duitsland en Finland een gezamenlijk rapport over dit onderwerp.²

In beide rapporten wordt benadrukt dat er lacunes bestaan in de controlebevoegdheden van EU-rekenkamers bij het doen van onderzoek naar het Europees toezicht op banken die onder de bankenunie vallen. Het mandaat van de Europese Rekenkamer is beperkt tot onderzoek naar 'the operational efficiency of the management', oftewel de bedrijfsvoering van de ECB. Verder worden de nationale rekenkamers die een mandaat hebben om onderzoek te doen naar het nationaal toezicht door de centrale bank op middelgrote en kleine banken in toenemende mate geconfronteerd met beperkingen in hun toegang tot gegevens. Met name informatie afkomstig van de ECB wordt niet met rekenkamers gedeeld, als gevolg van de interpretatie door de ECB van Europese verdragen.

¹ <https://www.rekenkamer.nl/publicaties/rapporten/2017/09/27/toezicht-op-banken-in-nederland>

² <https://www.rekenkamer.nl/publicaties/rapporten/2017/12/14/task-force-banking-union-joint-report>

Met het oog hierop heeft het Contact Comité van presidenten van nationale rekenkamers van de EU en de Europese Rekenkamer op 12 oktober 2018 een gezamenlijke positie "*over tekortkomingen in de verantwoordings- en controleregelingen van het toezichtsmechanisme voor banken in de eurozone*" (CC 1/2018) opgesteld. Hierbij bied ik u de gezamenlijke positie aan.

Binnen de EU wordt gewerkt aan de completering van de bankenunie. Wij vinden dat de Bankenunie gebaseerd moet worden op fundamentele principes van transparantie en verantwoording. De inrichting van de Bankenunie bevat robuust toezicht door de ECB en nationale toezichthouders. Het bijbehorend sluitstuk ervan – externe onafhankelijke controle – vraagt om adequate en robuuste onafhankelijke audit arrangementen.

Op 13 februari 2018 heeft uw Kamer een motie aangenomen waarin de regering wordt opgeroepen zich in de EU in te zetten voor versterking van de posities van nationale rekenkamers bij de controle op het toezicht op banken.³ We verzoeken u om het standpunt van de rekenkamers te betrekken bij onder meer de overleggen die in uw Kamer plaatsvinden ter voorbereiding op de Eurogroep/Ecofinraad van 3-4 december 2018 en de Europese Raad van 13-14 december 2018.

Algemene Rekenkamer

drs. F.C. (Francine) Giskes,
wnd. president

drs. C. (Cornelis) van der Werf,
secretaris

³ <https://www.rekenkamer.nl/actueel/nieuws/2018/02/13/kamer-versterk-positie-rekenkamers-bij-controle-op-bankentoezicht>

Verklaring van het Contactcomité van de EU (CC 1/2018) over tekortkomingen in de verantwoordings- en controleregelingen van het toezichtsmechanisme voor banken in de eurozone

13 november 2018

Het Contactcomité van de EU is het assemblee van de presidenten van de hoge controle instanties van de lidstaten van de EU en de Europese Rekenkamer. Onze opmerkingen zijn gebaseerd op de bevindingen van recente controleverslagen (zie de bijgevoegde lijst) van de Europese Rekenkamer (ERK) en de nationale hoge controle instanties (HCI's) van Oostenrijk, Cyprus, Finland, Duitsland en Nederland. Wij houden ook rekening met een evaluatie die door de Europese Commissie is uitgebracht in oktober 2017 over het toezichtsmechanisme voor banken in de eurozone.

De oprichting van het gemeenschappelijk toezichtsmechanisme (GTM) in november 2014 betekende een fundamentele verandering van de architectuur van het EU-banktoezicht. Bijna 130 "grote" banken kwamen onder rechtstreeks toezicht van de Europese Centrale Bank (ECB) te staan, goed voor een totale activawaarde van 22 biljoen EUR, dit wil zeggen 80 % van de totale activawaarde van banken in de eurozone. Meer dan duizend "minder belangrijke", dit wil zeggen middelgrote en kleine banken blijven onder rechtstreeks nationaal toezicht staan, zij het onder de verantwoordelijkheid van de ECB.

Bijgevolg zijn de HCI's van de landen van de eurozone die voorheen een mandaat hadden om het toezicht op alle banken te controleren nu – sinds de invoering van het GTM – niet meer in staat deze rol te vervullen bij de "grote" banken. Het verlies van dit mandaat van deze nationale HCI's wordt niet gecompenseerd door het huidige controlemandaat van de ERK ten aanzien van de ECB. Dit heeft geleid tot de paradoxale situatie dat de controlebevoegdheden inzake het toezicht op het bankwezen nu over het algemeen beperkter zijn dan vóór de invoering van het GTM.

Met het oog op de huidige inspanningen op EU-niveau om de bankenunie te vervolledigen en om het vertrouwen van de burgers in deze unie te behouden, moeten de fundamentele beginselen van transparantie en verantwoording gewaarborgd blijven. Dit vereist adequate en robuuste regelingen voor controle van de overheidsfinanciën.

Daarom doet het Contactcomité een beroep op de nationale regeringen en parlementen, alsook het Parlement, de Raad en de Commissie van de Europese Unie om de relevante verantwoordings- en controleregelingen te versterken om de vastgestelde lacunes op het gebied van controle weg te werken, met name door:

- **de afstemming tussen het mandaat van de ERK** betreffende de controle van het toezichtsmechanisme van de ECB en haar controlemandaat met betrekking tot de andere instellingen van de Unie om te zorgen voor volledige toegang tot alle informatie die de ERK relevant acht voor haar controlewerk;
- **de verzekering dat nationale HCI's in de eurozone met een mandaat** met betrekking tot het toezicht op minder belangrijke banken toegang hebben tot alle informatie (waaronder informatie van de ECB) die zij relevant achten, waardoor zij hun controlemandaten kunnen vervullen;
- **waar nodig en haalbaar, de uitbreiding van de controlemandaten van de nationale HCI's in de eurozone zonder of met een beperkt mandaat** met betrekking tot het toezicht op minder belangrijke banken om ervoor te zorgen dat hun mandaat ook de controle van nationale toezichthoudende autoriteiten omvat.

Bijlage: Lijst met controleverslagen inzake toezicht op het bankwezen in de EU

Lijst met controleverslagen inzake toezicht op het bankwezen in de EU

Contactcomité

- Contact Committee report on prudential supervision of medium-sized and small (“less significant”) institutions in the European Union after the introduction of the Single Supervisory Mechanism (Rapport van het Contactcomité over prudentieel toezicht op middelgrote en kleine (“minder belangrijke”) instellingen in de Europese Unie na de invoering van het gemeenschappelijk toezichtmechanisme) (december 2017)

Europese Rekenkamer

- Speciaal verslag nr. 29/2016: Het gemeenschappelijk toezichtmechanisme – een goede start maar verdere verbeteringen nodig (november 2016)
- Speciaal verslag nr. 02/2018: De doelmatigheid van de crisisbeheersing voor banken door de ECB (januari 2018)

Hoge controle instantie van Oostenrijk:

- Federaal verslag 2017/20: Banking Supervision in Austria (Toezicht op het bankwezen in Oostenrijk) (april 2017)

Hoge controle instantie van Cyprus:

- Speciaal verslag nr. CBC/01/2017 “Banking supervision – Regulatory Framework and Organisation of Supervision on Less Significant Banks in Cyprus” (Toezicht op het bankwezen – regelgevingskader en organisatie van toezicht op minder belangrijke banken in Cyprus), vergezeld van een brief van 21.11.2017, gericht aan de president van de centrale bank van Cyprus en ter kennisgeving verzonden aan de minister van Financiën¹

Hoge controle instantie van Duitsland:

- Bericht No III 5 – 20 51 03 über die Verkürzung von Prüfungsrechten des Bundesrechnungshofes in den Bereichen Bankenaufsicht und bei Finanzinstituten (advies nr. III 5 – 20 51 03 over een beperking van het controlemandaat van de Duitse HCI op het gebied van toezicht op het bankwezen en financiële instellingen) (januari 2016)
- Advisory report No III 5 – 2016 – 0633 on a limitation of the audit mandate of the German SAI in the field of banking supervision and financial institutions (advies nr. III 5 – 2016 – 0633 over een beperking van het controlemandaat van de Duitse HCI op het gebied van toezicht op het bankwezen en financiële instellingen) (januari 2017)

Hoge controle instantie van Nederland:

- Rapport: *Toezicht op banken in Nederland*, 27 september 2017
- Brief aan het Nederlandse parlement in bijlage bij het rapport van het Contactcomité over prudentieel toezicht op middelgrote en kleine (“minder belangrijke”) instellingen in de Europese Unie na de invoering van het gemeenschappelijk toezichtmechanisme (december 2017), 14 december 2017, met een persbericht in het Engels

¹ Niet openbaar beschikbaar